

Татарин Н.Б., к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансового менеджменту,
СТЕБЛИК Н.В., студент
Львівський національний університет імені Івана Франка

РЕАЛІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

У сучасних умовах податкова політика відіграє важливу роль, оскільки вона формує державні доходи і тим самим дає можливість державі виконувати свої функції, створює сприятливі ринкові умови, стимулює певну економічну діяльність, сприяє соціально-економічному зростанню країни в цілому. Реальність сьогодення така, що перед Україною стоять дуже важливі завдання, з одного боку — сформувати таку податкову політику, яка б відповідала європейським стандартам, а з іншого — конкурувати з європейськими країнами. Тому необхідним є комплексне вивчення питань сучасного стану податкової політики, розвитку та реформування податкової системи, визначення шляхів оптимізації податкової політики за цих умов. Ці питання визначають актуальність дослідження.

Податкова політика – один із багатьох, але найважливіших важелів втручання держави у соціально-економічні процеси. Це є наслідком постійно зростаючої ролі держави в економіці та суспільному житті, що постійно потребують певних фінансових ресурсів. У розвинутих країнах світу рівень перерозподілу валового внутрішнього продукту через податки є дуже суттєвим, а тому податкові інструменти здійснюють значний вплив на економічний розвиток як окремого ринкового агента, так і держави в цілому [1].

В процесі реформ в Україні за роки незалежності відбулися значні соціально-економічні зміни. Разом з тим відсутність цілісної концепції державної економічної політики, хаотичність процесів реформування та

певні диспропорції в структурі економіки викликали глибоку й затяжну соціально-економічну кризу суспільства.

Певні етапи розвитку податкової системи нашої країни були зумовлені переходом від командно-адміністративної економіки з її директивними механізмами регулювання до ринкової економіки, де важливими, ключовими методами регулювання є саме фіскальні.

Зрозуміло, що в сучасних умовах без податків не обходиться жодна країна, тому що саме вони є основним джерелом наповнення державної скарбниці. Через те фізичні та юридичні особи змушені використовувати частину своїх доходів на загальнодержавні потреби. І тут важливо, щоб податкова політика держави була досить досконалою та ефективною.

Податкова політика має бути сформована таким чином, щоб, з одного боку, забезпечувати виконання основної – фіскальної функції держави (наповнення бюджету фінансовими ресурсами, необхідними для виконання державою її функцій), з іншого боку має забезпечувати реалізацію регулятивної функції податків з метою посилення впливу податкового механізму на процеси відтворення [2]. Оскільки податкова політика є одним з інструментів регулювання соціально-економічного розвитку, то виникає необхідність формулювання фундаментальних принципів, які відображають її завдання. Головні серед них сформульовані А. Смітом: «загальність податків та їх пропорційність доходу; визначеність; простота і зручність; ефективність стягнення податків». Він вважав що, «Податки мають бути справедливими, зокрема піддані держави повинні сплачувати податки відповідно до отриманих доходів» [3, с. 425]. Ці принципи можна вважати основою для розробки наукових принципів організації податкової політики, яка б відповідала соціальноорієнтованій моделі економіки.

Реформування податкової політики в рамках інтеграційних процесів має відбуватися поступово, з урахуванням специфіки національної економіки. Податковий кодекс України складає перелік податків, який

значною мірою відповідає європейським стандартам, але саме дотримання не гарантує Україні ефективності податкової системи, оскільки певні аспекти податкової політики відіграють важливу роль. Ці питання є основними проблемами гармонізації податкової політики, а саме: структура податків, рівень та диференціація ставок у різних галузях економіки, переліки та правила надання пільг окремим галузям і компаніям, податкове адміністрування в обох галузях економіки.

Отже, податкова політика є важливим інструментом регулювання економічного розвитку. Від рівня обґрунтованості рішень у сфері податків залежить інвестиційна активність економічних агентів, обсяг тінізації економіки. Оскільки держава є головним фінансовим суб'єктом, тому саме вона повинна відповідати за наповнення бюджету та підтримувати умови, за яких буде забезпечуватися його збалансування. Податки є головним інструментом перерозподілу сукупного доходу через бюджетно-податкову систему. Досвід розвинутих країн свідчить, що податки також є вагомим інструментом, який дозволяє зберігати та дбайливо використовувати національні природні ресурси.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Веремчук Д.В. Сутність податкової політики та її роль у державному регулюванні економіки. <http://www.dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/195/1/1.pdf> ;
2. Калінеску Т.В., Пономарьова І.В., Альошкін С.В. Соціальні аспекти податкової політики. https://pidruchniki.com/82417/ekonomika/faktori_viznachayut_napryami_harakter_podatkovoyi_politiki ;
3. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту націй / Пер. з англ. – Книга 5. Про прибутки правителя або держави. К.: Port-Royal, 2001. С. 425-586.